

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 1ο

Ιανουάριος — Φεβρουάριος 1987

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ»

ΕΣΔΝΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ' κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών
Πύργος Αθηνών - Γ' Κτίριο
2ος όροφος - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/-ές _____ 1000 δρχ.
Σπουδάστριες/-ές _____ 500 δρχ.
Οργανισμοί - Εταιρείες-
Βιβλιοθήκες _____ 1500 δρχ.
Εξωτερικό _____ 15 \$
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ 170 δρχ.

1. Μια μέρα στην Αφρική όπως την είδε μια Αδελφή 5
2. Συνέδρια - Σεμινάρια 8
3. Νοσηλευτική φροντίδα παιδιού με σκολίωση
Δρ. Αφροδίτη Χρ. Ραγιά 9
4. Νοσηλευτική προσέγγιση στην «Απόπειρα Αυτοκτονίας» σε
Γενικό Νοσοκομείο
Αικατερίνη Κωνσταντίνου και Αμαλία Λαϊού 15
5. Αλλαγές στις κοινωνικές ανάγκες. Η ανταπόκριση της Νοση-
λευτικής Εκπαίδευσης
Christine Chapman O.B.E. 28
6. Υποτροφία 3Μ 34

ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

**14^ο ΕΤΗΣΙΟ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΠΑΛΛΑΣ
1-3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1987

**ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ**

Υπό την αιγίδα των υπουργείων
Υγείας Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Πολιτισμού & Επιστημών

Πληροφορίες: ΕΣΔΝΕ 7702861

ΒΗΤΑ 6714371 - 6714340

Εγγραφές μέχρι **31 Ιουλίου 1987**

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΣΚΟΛΙΩΣΗ

Δρ. Αφροδίτη Χρ. Ραγιά

Αναπλ. Καθηγήτρια Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισήγηση στο 14ο Συμπόσιο Σκολιώσεως Νοσοκομείου «ΚΑΤ» Κηφισιάς, 11 Νοεμβρίου 1986

Το μέγεθος και οι διαστάσεις της σύγχρονης Νοσηλευτικής σαν επιστήμης και τέχνης υγείας υπηρετούν τον άνθρωπο υγιή ή άρρωστο από τη γέννησή του μέχρι τον θάνατο, σ' όλες τις ηλικίες και σ' όλα τα στάδια αναπτύξεως.

Μια συγκεκριμένη νοσηλευτική ευθύνη και αρμοδιότητα είναι η φροντίδα του παιδιού με σκολίωση. Δεν θα αναφερθούμε στην αιτιολογία και τις διάφορες μορφές της σκολιώσεως, ούτε θα αναπτύξουμε τη συμβολή της Νοσηλευτικής στην πρόληψη. Θα ασχοληθούμε μόνο με τη νοσηλευτική φροντίδα του παιδιού με σκολίωση από τη στιγμή που μας προσεγγίζει και το προσεγγίζουμε στο νοσοκομείο για τη διόρθωση της σκελετικής παραμορφώσεως που παρουσιάζει.

Η Νοσηλεύτρια με τις επιστημονικές της γνώσεις για τη φυσιολογία, την παθολογία, τη συμπτωματολογία του μυοσκελετικού συστήματος και τις αρχές και εφαρμογές της ορθοπεδικής, όσο και για τα στάδια αναπτύξεως, τα εμπόδια που την αναστέλλουν και την ψυχολογία του παιδιού, πλησιάζει το παιδί στοχεύοντας στο ακόλουθο:

Τρίπτυχο αρχών νοσηλείας του παιδιού

1. Ολική δέωση του παιδιού σαν μοναδική και αδιαίρετη βιολογικο-ψυχική και πνευματική οντότητα.
2. Πίστη στην ανεκτίμητη αξία του παιδιού.
3. Νοσηλεία του παιδιού με ενδιαφέρον και αγάπη.

Η Νοσηλεύτρια αγαπά το παιδί, το περιβάλλει με θερμό ενδιαφέρον, το γνωρίζει προσωπικά και κερδίζει τη συνεργασία του στη Νοσηλευτική διεργασία που θα το βοηθήσει στη διόρθωση της σκολιώσεως.

Η νοσηλευτική διεργασία είναι σύγχρονη επιστημονική μέθοδος, με την οποία επιδιώκεται και επιτυγχάνεται εξατομικευμένη και ολοκληρωμένη νοσηλευτική φροντίδα. Τα στάδιά της είναι:

Νοσηλευτική αξιολόγηση

Προγραμματισμός νοσηλευτικής φροντίδας

Εφαρμογή του προγράμματος

Εκτίμηση των αποτελεσμάτων της νοσηλείας
Αναπροσαρμογή της νοσηλείας.

Η Νοσηλεύτρια αξιολογεί:

- Την κλινική εικόνα της σκολιώσεως με την παρατήρηση, επικοινωνία, μελέτη του ιστορικού και των ακτινογραφιών, και συνεργασία με τον γιατρό.
- Τα γενικά τυχόν προβλήματα που μπορεί να προκάλεσε η σκολίωση π.χ. μυϊκή αδυναμία, ατονία, καρδιακά ή αναπνευστικά συμπτώματα, περιορισμό κινητικότητας κ.ά.
- Τις ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της σκολιώσεως στο παιδί. Πώς επιδρά στην ιδεατή εικόνα του σώματός του και στη ψυχολογία του η ορατότητα της παραμορφώσεως, το είδος της επικείμενης θεραπείας (τι ξέρει, πως την αντιλαμβάνεται, τι περιμένει), οι αντιδράσεις των συνομηλίκων του κ.λπ.

Το πρώτο πρόβλημα για το παιδί είναι η ορατή ασυμμετρία στους ώμους, στη γραμμή της μέσης, στην κλίση του κορμού στο πλάι, στην οριζόντια γραμμή του ποδογύρου του φορέματος, καθώς επίσης η αντίληψη και η εντύπωση της παραμορφώσεως στην οικογένεια και στους συνομηλίκους. Το παιδί μπορεί να είναι ανήσυχο, να έχει άγχος, να αισθάνεται μειονεκτικά, να απομονώνεται από κοινωνικές εμφανίσεις και συναναστροφές. Μπορεί να φοβάται μήπως δεν είναι ικανό να επιτύχει στους ρόλους και στόχους που οραματίζεται και όλα αυτά τα επηρεασμένα συναισθήματα εκδηλώνονται και στη συμπεριφορά του, την κάνουν προβληματική, και μειώνουν την επίδοση και απόδοση στο σχολείο.

Πιο πάνω και πιο πέρα απ' αυτά, η πληροφορία για απόλυτη ένδειξη θεραπείας, είτε για τοποθέτηση κηδεμόνα ή γύψου, είτε για έλξη ή εγχείρηση, εντείνει το στρές, το φόβο, το άγχος, το αίσθημα απογοητεύσεως και δυστυχίας.

Επομένως, *προτεραιότητα* στη νοσηλευτική προσέγγιση του παιδιού αποτελεί η *ψυχολογική υποστήριξη* και ενίσχυσή του. Με αγάπη, υπομονή, κατανόηση, σεβασμό, ευαισθησία στις ανησυχίες του και πλήρη αποδοχή των προσωπικών συναισθημάτων του παιδιού, η Νοσηλεύτρια αναπτύσσει δετική διαπροσωπική σχέση μαζί του. Και μέσα σ' ένα θερμό διαπροσωπικό κλίμα που εμπνέει την εμπιστοσύνη και ενθαρρύνει την αυτοέκφραση του παιδιού, η Νοσηλεύτρια του εξηγεί τι ακριβώς πρόκειται να του γίνει και γιατί, καθώς και τα οφέλη της θεραπείας. Ακόμη, το διδάσκει πως θα βοηθήσει το ίδιο ενεργητικά και υπεύθυνα στη σωστή εφαρμογή της θεραπείας.

Αν υπάρχουν στη μονάδα παιδιά με παρόμοιες θεραπείες που προσαρμόσθηκαν δετικά και προχωρούν στην αποκατάσταση, καλό είναι να γνωρισθούν με το νεοφερμένο, το φοβισμένο και αντιδραστικό παιδί για να τα πούν στη γλώσσα τους, την παιδική ή εφηβική.

Οι γονείς πρέπει να συνοδεύουν το παιδί σ' όλη αυτή την προετοιμασία, αλλά το παιδί θεωρείται ο πρωταγωνιστής και το κέντρο στην προσπάθεια αυτή. Ιδιαίτερα πρέπει να δραστηριοποιηθεί *η μητέρα* για να συμμετέχει υπεύθυνα στη φροντίδα του παιδιού.

Για τη μητέρα το κέντρο της γης είναι το παιδί της. Η έγνοια της. Η φροντίδα της. Ο κόπος της. Οι οραματισμοί της. Τα σχέδιά της. Τα μετρήματά της. Οι ανησυχίες της. Το φώς της. Η πνοή της. Η στοργή της. Η ζωή της. Η ευχή της.

Αν αυτή πιστέψει στο θεραπευτικό αποτέλεσμα, έχει τη μυστική δύναμη να μεταγγίσει και στο παιδί της την πίστη ότι μπορεί και θα διορθωθεί η σκολίωσή του.

Αφού επιτευχθεί η συμφωνία με το παιδί για συνεργασία, τότε εφαρμόζεται η ενδεικνυόμενη θεραπεία. Και ανάλογα με το είδος της θεραπείας, αλλά και τις ανάγκες του συγκεκριμένου παιδιού, *προγραμματίζονται οι νοσηλευτικές παρεμβάσεις* που ενδεικτικά ακολουθούν.

Νοσηλεία παιδιού με κηδεμόνα

- Επίδειξη του κηδεμόνα στο παιδί και τους γονείς
- Εξήγηση του σκοπού, τρόπου και χρόνου εφαρμογής
- Περιγραφή του ρόλου του παιδιού στη θεραπεία
- Πρόληψη δερματικών βλαβών
- Σύσταση κατάλληλης ενδυμασίας
- Διδασκαλία για τελική αποκατάσταση

Φροντίδα του παιδιού με γύγο

- Ενημέρωση του παιδιού, πως θα εφαρμοσθεί ο γύγος
- Παραμονή κοντά του για ενίσχυση
- Παρακολούθηση αναπνοής, κυκλοφορίας στα άκρα, κοιλιακής τυχόν διατάσεως
- Πρόληψη δερματικών βλαβών
- Άσκηση του παιδιού πως να μετακινείται με ασφάλεια
- Ακρόαση τυχόν παραπόνων για πίεση απ' τον γύγο
- Διδασκαλία αυτοφροντίδας με τον γύγο στο σπίτι

Προετοιμασία του παιδιού για εγχείρηση

- Περιγραφή και αιτιολόγηση της προεγχειρητικής ετοιμασίας
- Επικοινωνία και συνεργασία με το παιδί
- Προσανατολισμός για τη μεταφορά προς και από το χειρουργείο
- Διδασκαλία ασκήσεων για τη μετεγχειρητική περίοδο
- Γνωριμία με άλλο χειρουργημένο παιδί που αναρρωνύει

Μετεγχειρητική νοσηλεία του παιδιού

- Παρακολούθηση ζωτικών σημείων

- Παρατήρηση χειρουργικού τραύματος (αιμορραγία, αιμάτωμα, σημεία φλεγμονής)
- Άσπτη αλλαγή τραύματος
- Ανακούφιση του πόνου
- Επαρκής υδάτωση και διατροφή
- Πρόληψη μετεγχειρητικών επιπλοκών (αναπνευστικών, νευρολογικών, ουρολογικών κλπ)
- Πρόληψη θρομβοφλεβίτιδας – Ασκήσεις
- Πρόληψη μετατοπίσεως μεταλλικών ράβδων ή μοσχευμάτων
- Δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος
- Ακρόαση των παραπόνων του παιδιού

Νοσηλεία του παιδιού με έλξη

- Ενημέρωση για τον σκοπό και επίδειξη του υλικού και τύπου έλξεως στο παιδί
- Συνεργασία με τον γιατρό και το παιδί κατά την εφαρμογή
- Περιποίηση του παιδιού για την εκπλήρωση των βασικών αναγκών του, ψυχολογική υποστήριξη, καλλιέργεια κοινωνικών επαφών
- Παρακολούθηση για πόνο, οίδημα, σημεία πιέσεως από την έλξη, κατακλίσεις, θρομβοφλεβίτιδα, ανορεξία, μελαγχολία
- Έλεγχος της δέσεως του παιδιού στο κρεβάτι, των εξαρτημάτων του συστήματος έλξεως, της κατευθύνσεώς της και του εφαρμοσμένου βάρους
- Απασχόληση του παιδιού με την αυτοφροντίδα, βιβλία, διάλογο και επιτρεπόμενες ασκήσεις

Ψυχική υγιεινή του παιδιού

- Εκπλήρωση των ψυχολογικών αναγκών του παιδιού: αγάπη, αναγνώριση, αυτοέκφραση, συμμετοχή, ιδιωτικός χώρος, ανεξαρτησία, επιτυχία
- Ευαισθησία στις ανησυχίες του για την εμφάνιση και την ανάπτυξη
- Νοσηλευτικός διάλογος με το παιδί
- Συστηματική ενίσχυση της αυτοεκτιμήσεώς του
- Διευκόλυνση επισκεπτηρίου και τηλεφωνημάτων
- Συναναστροφή με άλλα παιδιά της μονάδας
- Ψυχαγωγικές και μορφωτικές ευκαιρίες

Εκπαίδευση για την αποκατάσταση

- Τόνωση της θελήσεως και ελπίδας για τη θεραπεία
- Διδασκαλία χρήσεως και φροντίδας του κηδεμόνα ή του γύγου
- Επίδειξη τεχνικών ατομικής υγιεινής
- Άσκηση στην ανεξάρτητη αυτοφροντίδα
- Ανεύρεση μέσων μεταφοράς (σπίτι - σχολείο - περίπατος)
- Κατανόηση και πρόγραμμα συνέχειας φροντίδας
- Μάθηση αρχών σωστής διατροφής
- Εφοδιασμός με έντυπες οδηγίες υγιεινής
- Ανοικοδόμηση της αυτοεκτιμήσεως του παιδιού

Τέλος, η Νοσηλεύτρια *εκτιμά τα αποτελέσματα των νοσηλευτικών εφαρμογών* και τα θεωρεί θετικά, δηλαδή επιτυχή, όταν διαπιστώσει ότι το παιδί:

- Διατηρεί θετική την ιδεατή εικόνα του σώματός του και το εκφράζει
- Αναρρωνύει από την εγχείρηση χωρίς επιπλοκές
- Χρησιμοποιεί τον κηδεμόνα ή περιποιείται τον γύγο όπως διδάχθηκε
- Εφαρμόζει τα ειδικά μέτρα υγιεινής, την κατάλληλη διαίτα και τις επιτρεπόμενες ασκήσεις
- Φαίνεται λιγότερο αγχώδες, συζητά το ενδιαφέρον του για το θεραπευτικό αποτέλεσμα
- Συμμετέχει σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες, συνδέεται με την οικογένεια και τους φίλους του και αποδίδει στο σχολείο.

Ακόμη, θεωρείται επιτυχημένη και ανωτέρας ποιότητας η νοσηλευτική φροντίδα του παιδιού, όταν στην έκφρασή της διαπιστώνονται θετικά τα ακόλουθα στοιχεία:

άνεση, συμπόνια
ανακούφιση του πόνου
ενδιαφέρον, μέριμνα
παρουσία, συμμετοχή
στοργή, τρυφερότητα
βοήθεια, ψυχολογική υποστήριξη
εμπιστοσύνη
προστασία της υγείας.

Αληθινή τιμή και χρέος για τη Νοσηλεύτρια *η φροντίδα της υγείας του παιδιού.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- BOWER F and BEVIS E (1979) Fundamentals of nursing practice. Concepts, roles and functions St.Louis: C.V.Mosby Co, pp 309
- FROMER M (1983) Community health care and the nursing process, 2nd ed, St.Louis, CV Mosby Co, p 393
- JARVIS L (1981) Community Health Nursing: Keeping the public healthy. Philadelphia, FA Davis Co, pp 160
- LEIFER G (1982) Principles and techniques in pediatric nursing, 4th ed, Philadelphia, WB Saunders Co, pp 324
- MOIDEL H et al (1976) (Eds) Nursing Care of the patient with medical-surgical disorders 2nd ed. New York, McGraw-Hill Book Co, pp 330
- MONTAG M and RHINES A (1976) Handbook of fundamental nursing techniques. New York, John Wiley and Sons, p 42
- NURSE'S REFERENCE LIBRARY ASSESSMENT (1984) Springhouse Penn: Springhouse Corporation, pp 649, 658, 669, 670, 672
- PEARCE E (1983) General textbook of nursing, 16th ed, London, Faber and Faber Ltd, pp 704

- PHILIPPS W et al (1979) (eds) Medical-Surgical Nursing. Concepts and Clinical practice, St.Louis, CV Mosby Co, p 267
- ΠΑΓΙΑ Α (1987) Βασική Νοσηλευτική, Αθήνα, σελ 101, 168, 362
- ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ Δ (1977) Θέματα φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης. Αθήνα, σελ 141
- RHINES A and MONTAG M (1976) Nursing concepts and nursing care. New York, John Wiley & Sons, pp 373
- THE LIPPINCOTT MANUAL OF NURSING PRACTICE (1986) 4th ed, Philadelphia, JB Lippincott Co, pp 1452
- THOMPSON E (1981) Pediatric Nursing. An Introductory text, 4th ed, Philadelphia, WB Saunders Co, pp 371
- THOMPSON J et al(1986) Clinical Nursing. St. Louis, CV Mosby Co, p 493
-